

В. А. Ястребова

orcid.org/0000-0002-0757-2090

аспірант кафедри політичних теорій

Національного університету «Одеська юридична академія»

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ КВАЗІДЕРЖАВНИХ УТВОРЕНЬ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Вступ. Фінансово-економічні системи квазідержавних утворень на пострадянському просторі становлять значний інтерес як для наукових досліджень, так і для практичної діяльності в галузі міжнародної економіки та геополітики. Ці утворення, що виникли внаслідок політичних розпадів, військових конфліктів або нестабільності, фактично функціонують як напівавтономні суб'єкти з власними фінансово-економічними механізмами. Часто вони працюють поза межами офіційно визнаних правових і політичних структур, що робить їхні економічні системи не лише нестабільними, але й важкими для регулювання та прогнозування.

Ці фінансово-економічні системи зазвичай залежать від зовнішньої підтримки, яка може надходити від інших держав, контрабандних потоків, або ж від неконтрольованих економічних відносин із сусідніми територіями. Водночас вони функціонують в умовах обмежених ресурсів, санкцій та міжнародної ізоляції, що змушує їх шукати альтернативні способи забезпечення свого існування. Це часто призводить до використання неофіційних економічних каналів та ухиляння від міжнародних економічних правил.

Вивчення фінансово-економічних систем таких утворень має велике практичне значення для політиків, міжнародних організацій та економічних аналітиків. Воно дозволяє не лише прогнозувати можливі сценарії розвитку подібних утворень, але й розробляти стратегії для запобігання їхньому негативному впливу на міжнародну безпеку, фінансову стабільність та регіональну економіку. З наукової точки зору, дослідження цих явищ також допомагає зрозуміти еволюцію квазідержавних форм та їхню здатність функціонувати в умовах міжнародного політичного та економічного тиску.

Наукові дослідження, присвячені фінансово-економічним системам квазідержавних утворень на пострадянському просторі, охоплюють широкий спектр підходів і тем, що дозволяє розкрити глибину та складність цього феномену. Увага до методологічних аспектів дослідження економічного потенціалу в умовах збройних конфліктів є ключовою для розуміння того, як ці системи функціонують і адаптуються під тиском зовнішніх факторів. Розгляд методології адаптації ресурсного потенціалу економіки до умов воєнного стану, зокрема в дослідженні Різника Д. (Різник, 2024), відкриває нові перспективи для аналізу фінансової стійкості та виживання таких утворень у періоди конфліктів.

Питання трансформації державного суверенітету в умовах агресії з боку сусідніх держав є ще одним важливим аспектом, що впливає на функціонування фінансово-економічних систем квазідержавних утворень. Пікуля Т. (Пікуля, 2023) аналізує, як агресія російської федерації призводить до змін у державному суверенітеті України, що, в свою чергу, відображається на економічних стратегіях і фінансових моделях, які використовуються в регіоні.

Важливим напрямом досліджень є аналіз гуманітарних аспектів функціонування квазідержавних утворень. Робота Лозового В. (Лозовий, 2017) розкриває гуманітарну політику «ДНР» та «ЛНР», яка спрямована на збереження стабільності та контроль над регіоном. Аналіз політичних та етнополітичних аспектів цих утворень, зокрема в роботі Асланова С. (Асланов, 2015), показує, як вони використовуються для посилення етнополітичної нестабільності в Україні, що безпосередньо впливає на економічні процеси в регіоні.

Геополітичні інтереси росії та її втручання у «заморожені конфлікти» на пострадянському просторі мають значний вплив на фінансово-економічні системи квазідержавних утворень. Казанцев А. та інші автори (Kazantsev, 2020) детально розглядають еволюцію російської полі-

тики в цьому напрямі, демонструючи перехід від етнополітики до геополітики, що обумовлює розвиток економічних моделей у таких регіонах. Подібний підхід можна простежити і в аналізі Гридінної І. та Фротвейта М. (Gridina, Frotveit, 2020), які досліджують проблему невизнаних держав пострадянського простору в політиці росії.

Дослідження тероризму як явища, що впливає на безпеку і стабільність регіону, також мають значний науковий інтерес. Каленіченко О. (Каленіченко, 2019) зосереджується на досвіді боротьби з терористичними утвореннями в Україні та Сирії, що є важливим аспектом у вивченні механізмів фінансування таких структур. Паралельно, Баладська О. (Баладська, 2017) розглядає сецесіоністські конфлікти на пострадянському просторі, досліджуючи їхні чинники та наслідки для регіональної економіки.

Важливий внесок у дослідження квазідержавних утворень здійснюють міжнародні науковці. Робота Міарки А. (Miarka, 2020) присвячена аналізу парадержав як інструменту зміцнення позицій Росії на прикладі Придністров'я, що демонструє, як ці утворення використовуються в геополітичних іграх для посилення контролю над стратегічно важливими регіонами. У дослідженні Бурдайс Парк Ж., Адібасєвої А. та Саарі Д. (Bourdais Park, Adibayeva, Saari, 2023). 2023) аналізуються процеси десовєтизації, державотворення та регіоналізації в Центральній Азії, що також має значення для розуміння загальних тенденцій розвитку квазідержавних утворень на пострадянському просторі.

Вплив сепаратистських рухів на дестабілізацію українського соціуму та нівеляцію цих процесів є важливою темою в роботі Авер'янової Н. та Воропаєвої Т. (Авер'янова, Воропаєва, 2020). У своїй праці вони розглядають можливості десепаратизації суспільства через аналіз сучасних подій на пострадянському просторі. Вивчення невизнаних квазідержавних утворень як фактору етнополітичної нестабільності в Україні представлено в дослідженні Асланова С. (Асланов, 2015). Крім того, дослідження тероризму в пострадянському просторі, яке провели Кашуба М. та Стємпєнь М. (Kaszuba, Stempień, 2022), дозволяє зрозуміти, як цей феномен впливає на колишні радянські республіки після 2014 року.

Таким чином, наукові праці в даній галузі підкреслюють багатогранність фінансово-економічних систем квазідержавних утворень на пострадянському просторі, їхній тісний зв'язок із геополітичними, етнополітичними та гуманітарними процесами, які визначають їх розвиток в умовах сучасних викликів. Незважаючи на велику кількість досліджень, детального вивчення потребують питання визначення основних причин виникнення квазідержавних утворень на пострадянському просторі та їхніх впливів на регіональну економіку; опису ключових характеристик фінансово-економічних систем таких утворень, включаючи їхні джерела фінансування, економічні моделі та інституційні особливості; аналізу взаємодії квазідержавних фінансово-економічних систем з офіційними економічними структурами на національному та міжнародному рівнях, оцінки ризиків та можливих наслідків для міжнародної економічної та фінансової стабільності, що можуть бути спричинені функціонуванням таких утворень.

Метою статті є комплексний аналіз фінансово-економічних систем квазідержавних утворень на пострадянському просторі, їхніх специфічних характеристик, а також їхнього впливу на регіональну та глобальну економіку. Особливий акцент робиться на визначенні ключових факторів, які формують ці системи, а також на дослідженні механізмів їхньої взаємодії з офіційними державними та міжнародними економічними інститутами.

Завдання статті включають:

1. Визначення основних причин виникнення квазідержавних утворень на пострадянському просторі та їхніх впливів на регіональну економіку.
2. Опис ключових характеристик фінансово-економічних систем таких утворень, включаючи їхні джерела фінансування, економічні моделі та інституційні особливості.
3. Аналіз взаємодії квазідержавних фінансово-економічних систем з офіційними економічними структурами на національному та міжнародному рівнях.
4. Оцінка ризиків та можливих наслідків для міжнародної економічної та фінансової стабільності, що можуть бути спричинені функціонуванням таких утворень.
5. Виявлення шляхів для інтеграції цих квазідержавних економік до міжнародної фінансово-економічної системи або розробка стратегій для їхньої ефективної ізоляції.

Визначення основних причин виникнення квазідержавних утворень на пострадянському просторі та їхніх впливів на регіональну економіку. Квазідержавні утворення на пострадянському просторі виникають через комплекс політичних, соціальних та економічних чинників, які часто є результатом слабкості або розпаду централізованої державної влади, а також зовнішніх військових чи політичних втручань. Однією з ключових причин їх виникнення є нестабільність у перехідних періодах, коли колишні радянські республіки зіткнулися з економічною стагнацією, політичною фрагментацією та соціальними кризами. Зокрема, після розпаду СРСР багато нових незалежних держав не мали належних механізмів управління, що сприяло формуванню вакууму влади у деяких регіонах, де й почали зароджуватися квазідержавні утворення. Іншою причиною є етнічні та територіальні конфлікти, які часто мають історичне коріння та активізуються під час політичної дестабілізації. Внаслідок цього формуються самопроголошені державні структури, що прагнуть відокремлення або автономії від центральних урядів. Причини виникнення квазідержавних утворень на пострадянському просторі представлено на рис. 1.

Рис. 1. Причини виникнення квазідержавних утворень на пострадянському просторі

Джерело: сформовано автором

Ці утворення розвиваються в умовах економічної ізоляції, що створює специфічні фінансово-економічні системи з високим ступенем залежності від зовнішньої підтримки та тіньової економіки. Приклади таких утворень та їх характеристики наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Приклади та основні характеристики квазідержавних утворень

Квазідержавне утворення	Політичний статус	Основні джерела фінансування	Економічні характеристики
Придністровська Молдавська Республіка	Придністровська Молдавська Республіка	Місцеве виробництво, торгівля, фінансова підтримка з боку Росії	Застаріла промислова база, відсутність доступу до глобальних ринків, низький рівень інвестицій
Абхазія	Невизнана	Туризм, неофіційні джерела фінансування, російська фінансова допомога	Висока залежність від нелегальних потоків, слабка фінансова інфраструктура, низький рівень економічної інтеграції

Продовження таблиці 1

Південна Осетія	Невизнана	Місцеве сільське господарство, зовнішня допомога неофіційного характеру, російське фінансування	Нерозвинена економічна структура, дефіцит стабільних інвестиційних потоків
Нагірний Карабах	Невизнана	Видобуток природних ресурсів, зовнішня підтримка, фінансова допомога від Росії	Обмежений доступ до ринків, значна залежність від зовнішньої допомоги, низький рівень економічної диверсифікації

Джерело: сформовано автором

Квазідержавні утворення, такі як Придністровська Молдавська Республіка, Абхазія, Південна Осетія та Нагірний Карабах, є прикладами регіонів, які функціонують за рахунок зовнішньої фінансової та політичної підтримки, головним чином з боку росії. Ці території не мають міжнародного визнання, і їх економічна ситуація залишається нестабільною та залежною від російських ресурсів.

Для росії підтримка цих квазідержавних утворень має кілька стратегічних цілей. По-перше, Росія використовує їх як інструменти для впливу на політичну ситуацію в сусідніх країнах, зокрема для перешкоджання їхній інтеграції в західні структури, такі як ЄС і НАТО. По-друге, через фінансову, військову та політичну підтримку цих регіонів, росія зберігає можливість контролювати та дестабілізувати ситуацію в пострадянському просторі.

Нині ситуація в цих регіонах залишається складною. Придністров'я продовжує функціонувати як економічно ізольована територія з застарілою промисловою базою і значною залежністю від російської допомоги. В Абхазії і Південній Осетії, незважаючи на певний розвиток місцевої інфраструктури, економіка залишається слабкою та майже повністю залежною від російських фінансових вливань. Нагірний Карабах, після останніх військових конфліктів, опинився в ще більш складній ситуації, значно покладаючись на допомогу ззовні, в тому числі з боку Росії.

росія, фінансуючи ці квазідержавні утворення, забезпечує їм не лише економічну підтримку, але й надає військову допомогу, що дозволяє цим регіонам протистояти тиску з боку міжнародної спільноти та підтримувати сепаратистські настрої. У свою чергу, ці дії сприяють збереженню заморожених конфліктів на території пострадянських країн, що відповідає інтересам росії у забезпеченні свого геополітичного впливу.

Луганська народна республіка («ЛНР») та Донецька народна республіка («ДНР») є квазідержавними утвореннями, які намагається створити Росія, щоб легітимізувати їх як самостійні економічні та політичні одиниці. Проте Україна та інші держави не визнають їхньої незалежності і продовжують вважати ці території частиною свого суверенного простору.

У фінансово-економічному плані «ЛНР» і «ДНР» відзначаються низкою специфічних характеристик. Обидва утворення отримують значну фінансову підтримку з боку Росії, включаючи прямі субсидії, військову допомогу і фінансування соціальних програм. Ці ресурси забезпечують певний рівень стабільності в економіці, але їхня залежність від зовнішньої допомоги обмежує їхню економічну самостійність і розвиток.

Одночасно з наданням фінансової допомоги, росія систематично нищить економічну базу цих регіонів. Значна частина інфраструктури «ЛНР» і «ДНР» була знищена внаслідок бойових дій, які підтримує і провокує росія. Промислові підприємства, які колись були основою економіки Донбасу, тепер переважно стоять в руїнах або функціонують на низькому рівні продуктивності. Росіяни також вивезли обладнання з деяких шахт і заводів, що ще більше погіршило стан економіки цих територій. Знищення шахт, які були основним джерелом доходів у регіоні, призвело до серйозного соціально-економічного колапсу, що негативно відбилося на зайнятості і доходах місцевого населення.

Такий підхід росії має декілька цілей. По-перше, це дозволяє підтримувати ці території у стані залежності, створюючи ситуацію, коли «ЛНР» і «ДНР» не можуть функціонувати без

зовнішньої допомоги. По-друге, це є частиною стратегії для ослаблення України, шляхом економічного виснаження регіонів, які раніше були важливими промисловими центрами країни.

На сьогоднішній день «ЛНР» і «ДНР» функціонують в умовах економічної стагнації. Основні економічні процеси контролюються місцевими владними структурами, які фактично підпорядковуються росії. Інфраструктура залишається вкрай занедбаною, і перспективи відновлення економіки виглядають дуже похмуро. Відсутність доступу до глобальних ринків і низький рівень інвестицій ще більше погіршує ситуацію. Фактично, ці території перетворилися на військові анклави, де основним джерелом ресурсів є російська підтримка, а економічне життя регулюється згідно з інтересами Москви, що використовує їх для подальшого тиску на Україну і міжнародну спільноту.

Опис ключових характеристик фінансово-економічних систем таких утворень, включаючи їхні джерела фінансування, економічні моделі та інституційні особливості. Квазідержавні утворення мають безпосередній вплив на регіональну економіку, оскільки створюють паралельні фінансові системи, які не інтегровані в офіційну економіку держави. Це ускладнює торгівлю та фінансові потоки, сприяє розвитку тіньової економіки та контрабанди, а також поглиблює економічну нестабільність у прилеглих регіонах. Крім того, економіки таких утворень часто залежать від зовнішньої підтримки, що може включати допомогу з боку іноземних держав або неофіційні мережі постачання. Ця залежність створює нестабільні фінансові структури, які важко регулювати та передбачати, оскільки вони не мають чітко встановлених інституційних рамок і можуть бути піддані впливу зовнішніх факторів, таких як санкції або військові дії. У результаті, вплив цих утворень на регіональну економіку є здебільшого негативним, оскільки вони підривають економічну цілісність держав, знижують інвестиційну привабливість та спричиняють довготривалі соціально-економічні кризи. У таблиці 2 наведено ключові характеристики квазідержавних утворень.

Таблиця 2

Ключові характеристики квазідержавних утворень

Показники квазідержавних утворень	Основні характеристики	Вплив на регіональну економіку
Економічна залежність від зовнішніх джерел	Підтримка іноземних держав або контрабандні канали	Висока нестабільність, відсутність прозорих фінансових механізмів
Висока нестабільність, відсутність прозорих фінансових механізмів	Відсутність міжнародного визнання та правової легітимності	Неможливість інтеграції в міжнародну економіку, санкції
Тіньова економіка та неконтрольовані фінансові потоки	Відсутність державного контролю за економічною діяльністю	Розвиток нелегальних економічних секторів, погіршення економічної ситуації в сусідніх регіонах

Джерело: сформовано автором на підставі (Bakhturidze, 2023; Kolosov, Zotova, 2021)

Квазідержавні утворення на пострадянському просторі функціонують у нестабільних економічних умовах через свою залежність від зовнішнього фінансування (переважно Росії) та нелегальних економічних операцій, таких як контрабанда. Відсутність міжнародного визнання ізолює їх від світових ринків, що підвищує залежність від тіньової економіки. Це спричиняє дестабілізацію регіональної економіки, збільшує корупцію, ускладнює боротьбу з незаконною фінансовою діяльністю та посилює політичні конфлікти. Як результат, ці утворення негативно впливають на економічну стабільність у регіоні й на глобальну економіку, сприяючи розвитку криз і тіньових секторів.

Фінансово-економічні системи квазідержавних утворень на пострадянському просторі відрізняються за типом залежно від економічної структури та впливу зовнішніх і внутрішніх чинників (табл. 3). Ці утворення зіштовхуються з різними викликами, такими як обмежений доступ до міжнародних ринків, нелегітимний статус, і значна залежність від зовнішньої підтримки або тіньової економічної діяльності.

Фінансово-економічні системи квазідержавних утворень

Вид фінансово-економічної системи	Характеристика	Приклади квазідержавних утворень
Ізоляційна економіка	Закрита система, орієнтована на самозабезпечення та мінімальні зовнішні контакти. Фінансові операції переважно обмежені локальними межами, без доступу до міжнародних ринків.	Придністровська Молдавська Республіка
Ресурсно орієнтована економіка	Економічна модель, заснована на видобутку та експлуатації природних ресурсів, здебільшого на нелегальному ринку. Основний акцент робиться на експорт ресурсів до обмеженого кола партнерів.	Нагірний Карабах
Туристично-локальна економіка	Локальна економіка, в якій туризм є основним джерелом доходів, доповнена неофіційними каналами фінансування. Система залежить від сезонних доходів та нелегальних потоків із-за кордону.	Абхазія
Аграрна економіка	Система, орієнтована на аграрний сектор як основний елемент економічної діяльності. Основу складає сільське господарство, а фінансова інфраструктура залишається примітивною з високою залежністю від зовнішньої допомоги.	Південна Осетія

Джерело: сформовано автором на підставі (Ястребова, 2023; Miarka, 2023; Zanetti, 2021)

Типи фінансово-економічних систем у квазідержавних утвореннях значною мірою визначають їхні перспективи виживання та розвитку в умовах політичної та економічної ізоляції. Наприклад, ізоляційні економіки, як у Придністровській Молдавській Республіці, прагнуть зберегти самодостатність, але страждають від обмеженого доступу до міжнародних ринків і фінансових ресурсів. Росія, втручаючись у внутрішні справи Придністров'я, штучно обмежує можливості для економічного зростання, підтримуючи залежність від російських субсидій і не даючи змоги розвиватися самостійно. Це робиться з метою зберегти політичний контроль та використовувати регіон як важіль тиску на Молдову.

Ресурсно орієнтовані економіки, як у Нагірному Карабаху, залежать від видобутку природних ресурсів, але їхня діяльність часто зосереджується на нелегальному ринку, що робить ці економіки нестабільними та вразливими до зовнішніх впливів. Росія не лише сприяє експлуатації цих ресурсів на свою користь, але й активно блокує можливості для розвитку легальної економічної діяльності, що обмежує перспективи Карабаху та забезпечує продовження його залежності.

Туристично-локальні економіки, такі як в Абхазії, можуть забезпечити певний рівень економічної активності під час туристичного сезону, але їхня нестабільність поза рамками цього сезону обмежує розвиток. Росія, використовуючи Абхазію як інструмент геополітичного впливу, контролює туристичні потоки і водночас обмежує розвиток інших секторів економіки, що перетворює Абхазію на залежний від туризму регіон з нестійкою економікою.

Аграрні економіки, як у Південній Осетії, залишаються залежними від сільськогосподарської продукції та зовнішньої допомоги, що також обмежує їхні можливості для економічного зростання. Росія, надаючи зовнішню допомогу, активно знищує інфраструктуру, що могла б сприяти незалежному розвитку регіону, таким чином, продовжуючи його залежність і політичну нестабільність.

Таким чином, ці системи є вразливими до зовнішніх ризиків і нестійкими в довгостроковій перспективі, оскільки їхній економічний розвиток залежить від нестабільних та часто нелегітимних джерел фінансування. Росія, здійснюючи контроль над цими регіонами, не тільки обмежує їхній економічний розвиток, але й активно знищує потенційно конкурентоспроможні галузі, щоб зберегти їхню залежність і використовувати як важіль впливу в ширшому геополітичному контексті. Приклади такого знищення включають систематичне вивезення промислового обладнання, руйнування транспортної інфраструктури, що обмежує логіс-

тичні можливості, і створення штучних економічних бар'єрів, які перешкоджають інтеграції цих територій в глобальні економічні процеси.

Аналіз взаємодії квазідержавних фінансово-економічних систем з офіційними економічними структурами на національному та міжнародному рівнях. Взаємодія квазідержавних фінансово-економічних систем з офіційними економічними структурами на національному та міжнародному рівнях є складним і суперечливим процесом, що має суттєвий вплив на регіональну стабільність та економічний розвиток. Через невизнаний або частково визнаний статус, такі утворення мають обмежений доступ до міжнародних фінансових ринків, що змушує їх шукати альтернативні способи забезпечення економічної діяльності. У багатьох випадках, квазідержави залежать від неофіційних каналів фінансування, таких як нелегальна торгівля, тіньова економіка, або зовнішня допомога з боку держав, що підтримують їхні політичні інтереси. Це породжує нерівномірність у розвитку економічних відносин та підвищує ризик економічної ізоляції.

Квазідержавні утворення намагаються встановити неформальні економічні зв'язки з офіційними державами, використовуючи посередників або через міжнародні організації. Такі зв'язки часто мають латентний характер і можуть включати взаємодію через треті країни або організації, що не мають прямого офіційного визнання. Наприклад, вони можуть здійснювати торгівлю через посередників або використовувати банківські системи інших держав для здійснення фінансових транзакцій. Проте офіційні держави зазвичай обмежують або забороняють такі операції, що призводить до постійних економічних і політичних напружень.

На міжнародному рівні взаємодія з квазідержавними економіками часто обмежується санкціями, що запроваджуються проти цих утворень або їхніх союзників. Санкції значно обмежують можливості для розвитку економічної активності, що ще більше підвищує залежність квазідержав від тіньових фінансових потоків. Цей фактор робить їх економіки надзвичайно вразливими до зовнішніх шоків, таких як зміни в політичній кон'юнктурі або посилення міжнародного контролю за нелегальною діяльністю (табл. 4).

Таблиця 4

Аналіз взаємодії квазідержавних фінансово-економічних систем з офіційними економічними структурами на національному та міжнародному рівнях

Взаємодія з офіційними структурами	Рівень взаємодії	Характеристика фінансово-економічних відносин	Приклади квазідержавних утворень
Національний рівень	Обмежена	Взаємодія через посередників, обмежений доступ до внутрішнього ринку офіційної держави, високі транзакційні витрати, необхідність обходу офіційних каналів.	Придністровська Молдавська Республіка, Південна Осетія
Міжнародний рівень	Дуже обмежена	Нелегальна торгівля, тіньові фінансові потоки, зовнішня підтримка з боку окремих країн, підвищений ризик міжнародних санкцій, відсутність доступу до міжнародних фінансових інститутів.	Нагірний Карабах, Абхазія

Джерело: сформовано автором

росія відіграє ключову роль у перешкоджанні встановленню легітимних економічних зв'язків між квазідержавними утвореннями і національними або міжнародними економічними структурами. Її стратегія полягає в тому, щоб ці утворення залишалися економічно та політично ізольованими від решти світу, що дозволяє росії підтримувати свій вплив і контроль над цими територіями.

На національному рівні росія використовує свою політичну та військову присутність, щоб блокувати будь-які спроби квазідержавних утворень налагодити відносини з країнами, до яких ці території офіційно належать.

Наприклад, Придністровська Молдавська Республіка має обмежений доступ до внутрішнього ринку Молдови через російське втручання. Росія не лише підтримує нелегальні торгові операції між Придністров'ям і Молдовою, але й блокує будь-які ініціативи, спрямовані на реінтеграцію цього регіону в економічний простір Молдови. Так, росія регулярно накладає вето на будь-які пропозиції щодо економічної інтеграції Придністров'я з Молдовою в рамках переговорів у форматі «5+2» (що включає ОБСЄ, ЄС, США та Україну).

У випадку з Південною Осетією, росія активно перешкоджає економічній співпраці цієї території з Грузією. Після війни 2008 року росія посилила військову присутність у регіоні, заблокувала транспортні шляхи і перекрила канали торгівлі, що унеможливило будь-яку легальну економічну взаємодію між Південною Осетією та рештою Грузії.

На міжнародному рівні росія активно використовує дипломатичний тиск та економічні санкції, щоб ізолювати ці квазідержавні утворення від світової економіки. Вона блокує їхній доступ до міжнародних фінансових інститутів та ринків, використовуючи свій вплив у міжнародних організаціях та на двосторонньому рівні.

Абхазія є наочним прикладом такої ізоляції. Після війни в Грузії у 2008 році росія активно лобювала інтереси Абхазії у міжнародних організаціях, таких як ООН, з метою блокування будь-яких резолюцій, що закликають до повернення Абхазії під грузинський суверенітет. Одночасно росія забезпечує нелегальний фінансовий та економічний потік, щоб підтримувати регіон на плаву, але робить це так, щоб Абхазія залишалася залежною від Москви і не могла самостійно встановити зв'язки з іншими країнами.

У випадку з Нагірним Карабахом, росія також відіграє двозначну роль. З одного боку, вона підтримує цей регіон фінансово, з іншого боку – блокує його можливість інтегруватися в економіку Вірменії та інших країн. Це створює ситуацію, коли Нагірний Карабах залишається в повній економічній залежності від Росії, а його міжнародна ізоляція тільки посилюється.

У сучасних умовах ці квазідержавні утворення продовжують функціонувати як сіра зона, в якій росія утримує контроль, не дозволяючи їм самостійно встановити економічні відносини з іншими державами чи міжнародними організаціями. Ці регіони використовуються росією як важелі тиску на міжнародну спільноту та інструменти дестабілізації сусідніх країн.

росія цілеспрямовано обмежує їхній розвиток, блокуючи будь-які зусилля для легалізації економічних відносин з національними та міжнародними структурами. Це дозволяє їй зберігати свій вплив і використовувати ці території як політичні інструменти у своїй геополітичній стратегії (Mickonytė, Harzl, Benedikt, 2023).

Квазідержавні утворення на пострадянському просторі вимушені використовувати різноманітні механізми для підтримки своєї економічної стабільності та забезпечення життєздатності своїх фінансових систем. Основні механізми взаємодії з офіційними економічними структурами базуються на залученні зовнішньої фінансової допомоги, використанні тінювих економічних практик, залученні місцевих ресурсів та обмежених торгових зв'язків (табл. 5).

Таблиця 5

Основні механізми взаємодії квазідержавних утворень з офіційними економічними структурами

Механізм взаємодії	Характеристика	Приклад квазідержавного утворення
Залучення зовнішньої фінансової допомоги	Фінансова підтримка від держав-покровителів або діаспори, що компенсує відсутність офіційних міжнародних інвестицій	Південна Осетія
Використання тінювих економічних практик	Ведення незаконної або напівзаконної економічної діяльності, яка допомагає утворенню функціонувати в умовах міжнародної ізоляції	Абхазія

Продовження таблиці 5

Залучення місцевих ресурсів	Експлуатація природних або промислових ресурсів для забезпечення внутрішніх потреб та експортних можливостей	Нагірний Карабах
Обмежені торгові зв'язки через посередників	Залучення посередників для здійснення зовнішньоторговельної діяльності з країнами, які офіційно не визнають квазідержавні утворення	Придністровська Молдавська Республіка

Джерело: сформовано автором

В сучасних умовах ці механізми дозволяють квазідержавним утворенням забезпечувати економічну активність та зберігати певний рівень стабільності, незважаючи на обмежений міжнародний визнаний статус. Наприклад, Південна Осетія отримує значну фінансову допомогу від росії, що дозволяє їй функціонувати, незважаючи на міжнародну ізоляцію. Абхазія, у свою чергу, значною мірою залежить від тіньової економіки та незаконної торгівлі, що забезпечує надходження фінансів у регіон. Нагірний Карабах використовує місцеві ресурси, включаючи видобуток корисних копалин, для підтримки своєї економіки. Придністровська Молдавська Республіка вдається до використання посередників для експорту продукції до Європейського Союзу, незважаючи на політичні обмеження, що дозволяє зберігати торгову активність.

Ці механізми, попри їхню нестабільність і залежність від зовнішніх факторів, є ключовими для виживання квазідержавних утворень у сучасних умовах. Вони демонструють, як такі утворення адаптуються до викликів, створених їхнім невизнаним статусом та обмеженим доступом до офіційних економічних структур.

Оцінка ризиків та можливих наслідків для міжнародної економічної та фінансової стабільності, що можуть бути спричинені функціонуванням таких утворень. Функціонування квазідержавних утворень на пострадянському просторі становить значний ризик для міжнародної економічної та фінансової стабільності. Ці утворення діють у невизначеному правовому та економічному середовищі, що призводить до ряду потенційних негативних наслідків на глобальному рівні. Зокрема, основними ризиками є поширення нелегальної економічної діяльності, відмивання грошей, нестабільність у фінансових системах сусідніх країн та регіонів, а також загроза економічної безпеки національних держав (табл. 6).

Таблиця 6

Основні ризики та можливі наслідки функціонування квазідержавних утворень для міжнародної економічної та фінансової стабільності

Ризик	Можливі наслідки на міжнародному рівні
Поширення нелегальної економічної діяльності	Виникнення нелегальних ринків, порушення міжнародних торговельних правил, зростання контрабанди та трафіку незаконних товарів, що підриває міжнародну торговельну стабільність
Відмивання грошей	Посилення глобальних фінансових ризиків, включаючи фінансову нестабільність у банківських системах країн, що використовуються для відмивання грошей через квазідержавні утворення
Нестабільність фінансових систем у сусідніх країнах	Економічний тиск на сусідні держави через нелегальні фінансові потоки, що можуть призвести до девальвації валют, зростання інфляції та загального зниження економічної стабільності
Загроза економічної безпеки національних держав	Ослаблення економічних структур національних держав через нелегальні фінансові операції, що підривають довіру до національних фінансових інституцій та можуть призвести до втрати інвестицій

Джерело: сформовано автором

Загалом функціонування квазідержавних утворень створює суттєві ризики для міжнародної економіки, оскільки такі утворення часто стають центрами нелегальної економічної ді-

яльності. Наприклад, поширення нелегальних ринків у таких регіонах підриває стабільність міжнародної торгівлі, адже створює нерівні умови конкуренції та порушує торговельні правила. Відмивання грошей через квазідержавні утворення сприяє посиленню фінансових ризиків на глобальному рівні, що може призвести до дестабілізації банківських систем у різних країнах. Крім того, нелегальні фінансові потоки чинять тиск на фінансові системи сусідніх держав, сприяючи їхній нестабільності, що в свою чергу впливає на валютні курси, рівень інфляції та загальну економічну безпеку.

Національні держави можуть відчувати серйозні економічні загрози, пов'язані з нелегальними фінансовими операціями, що підривають довіру до фінансових інституцій та викликають втрати інвестицій. В результаті, квазідержавні утворення можуть спричиняти значну нестабільність як на регіональному, так і на міжнародному рівні, створюючи потенційні ризики для економічної безпеки та фінансової стабільності в глобальному масштабі.

Виявлення шляхів для інтеграції цих квазідержавних економік до міжнародної фінансово-економічної системи або розробка стратегій для їхньої ефективної ізоляції. Виявлення шляхів для інтеграції квазідержавних економік до міжнародної фінансово-економічної системи або розробка стратегій для їхньої ефективної ізоляції є важливим завданням для забезпечення стабільності на регіональному та глобальному рівнях. Інтеграція таких утворень може здійснюватися шляхом поступової легітимізації їхніх фінансових структур і включення до міжнародних економічних процесів. Це передбачає проведення реформ у системах управління та фінансових інституціях, що підвищить їхню прозорість і підконтрольність. Водночас для тих утворень, що демонструють агресивну поведінку або сприяють дестабілізації міжнародного порядку, можуть бути розроблені стратегії ефективної ізоляції. Це включає впровадження економічних санкцій, обмеження доступу до міжнародних ринків та фінансових інститутів, а також посилення контролю за їхніми фінансовими потоками (табл. 7).

Таблиця 7

Шляхи інтеграції та стратегії ізоляції квазідержавних утворень в міжнародній фінансово-економічній системі

Шлях/Стратегія	Характеристика
Поступова інтеграція через економічні реформи	Впровадження прозорих фінансових систем, забезпечення підконтрольності фінансових потоків
Включення до міжнародних економічних організацій	Інтеграція до міжнародних фінансових інститутів, таких як МВФ або Світовий банк
Введення економічних санкцій	Запровадження міжнародних санкцій для обмеження фінансових операцій та торгівлі
Обмеження доступу до глобальних ринків	Заборона або обмеження доступу до міжнародних ринків та фінансових інструментів
Посилення контролю за фінансовими потоками	Встановлення суворого контролю за фінансовими транзакціями та потоками, що йдуть через ці утворення

Джерело: сформовано автором

Запропоновані шляхи інтеграції або стратегії ізоляції квазідержавних утворень мають на меті забезпечення міжнародної фінансової та економічної стабільності. Інтеграція може бути досягнута через поступове реформування економічних структур і приведення їх до стандартів міжнародної фінансової системи. Обмеження доступу до глобальних ринків і посилення контролю за фінансовими потоками також можуть бути ефективними механізмами для стримування негативного впливу таких утворень на міжнародну економічну стабільність. Таким чином, успішна реалізація зазначених підходів потребує збалансованого поєднання економічного стимулювання та жорстких санкційних заходів, що дозволить або інтегрувати ці утворення до міжнародної фінансово-економічної системи, або ефективно ізолювати їх з метою збереження глобальної стабільності.

Висновки та перспективи поальших досліджень. У статті проведено комплексний аналіз фінансово-економічних систем квазідержавних утворень на пострадянському просторі. Виявлено, що ці системи зазвичай функціонують у нестабільних правових та економічних

умовах, що робить їхні економіки вразливими та нестійкими до зовнішніх впливів. Відсутність міжнародного визнання та офіційних правових рамок призводить до використання нелегальних економічних каналів і порушення міжнародних економічних правил. Квазідержавні утворення мають суттєвий вплив на регіональну економіку та міжнародну фінансову стабільність, створюючи ризики для міжнародної безпеки.

Важливо підкреслити, що росія грає вирішальну роль у підриві економік цих квазідержавних утворень. Замість того, щоб сприяти їхньому розвитку, вона цілеспрямовано підтримує їх у стані економічної ізоляції та залежності від власних ресурсів. Це дозволяє москві використовувати ці території як інструмент для досягнення своїх геополітичних цілей, водночас блокуючи можливості для стабільного економічного розвитку. Росія також активно перешкоджає будь-яким спробам цих утворень встановити незалежні економічні відносини з іншими країнами або міжнародними організаціями, що призводить до ще більшої їхньої залежності від Москви і сприяє загальному економічному занепаду.

Рекомендується поступово легітимізувати фінансові структури таких утворень і включати їх до міжнародних економічних процесів через реформування систем управління та фінансових інституцій, а також запровадження стратегії ефективної ізоляції для тих утворень, що демонструють агресивну поведінку або сприяють дестабілізації міжнародного порядку.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на детальному вивченні механізмів функціонування економічних систем у таких квазідержавних утвореннях, а також на розробці ефективних стратегій інтеграції або ізоляції цих утворень для забезпечення міжнародної фінансової та економічної стабільності. Особливу увагу слід приділити впливу зовнішніх факторів на економічні системи та можливостям реформування економічних структур таких утворень для їх інтеграції до міжнародної фінансової системи.

Література

- Bakhturidze, Z. (2023). Russia's Policy Towards the Unrecognized/Partially Recognized Post-Soviet States. *The Routledge Handbook of Russian International Relations Studies*. Routledge, 342-355. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003257264-26/russia-policy-towards-unrecognized-partially-recognized-post-soviet-states-zeynab-bakhturidze>
- Bourdais Park, J., Adibayeva, A., & Saari, D. (2023). De-Sovietization, State-Building, and Re-Regionalization. In: *Politics of Regionalism in Central Asia: Multilateralism, Institutions, and Local Perception*. Singapore: Springer Nature Singapore, 43-81. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-99-4079-0_2
- Gridina, I., & Frotveit, M. (2020). The Problem of the Unrecognized States of the Post-Soviet Space in the Politics of the Russian Federation. *East European Historical Bulletin*, 16, 229-238. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.16.210883>
- Kazantsev, A. A., et al. (2020). Russia's policy in the "frozen conflicts" of the post-Soviet space: from ethno-politics to geopolitics. *Caucasus Survey*, 8(2), 142-162. URL: https://brill.com/view/journals/casu/8/2/article-p142_2.xml
- Kaszuba, M., & Stempień, M. S. (2022). Terrorism in Post-Soviet Space. Comparative Analysis of the Phenomenon in the Former Soviet Republics after 2014. *East European Review/Przegląd Wschodnioeuropejski*, 13(1). URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1051203>
- Kolosov, V., & Zotova, M. (2021). "De-facto borders" as a mirror of sovereignty. The case of the post-Soviet non-Recognized States. *Historical Social Research/Historische Sozialforschung*, 46(3), 178-207. URL: <https://www.jstor.org/stable/27075122>
- Miarka, A. (2023). De Facto States in the Post-Soviet Area: Mechanisms of Formation, Operation and Survival. *Taylor & Francis*. URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003342168/de-facto-states-post-soviet-area-agnieszka-miarka>
- Miarka, A. A. (2020). Para-states as an instrument for strengthening Russia's position-the case of Transnistria. *Journal of Strategic Security*, 13(2), 1-18. URL: <https://www.jstor.org/stable/26918082>
- Mickonytė A. Harzl, Bemnedikt C. Unrecognised entities: politics of constitutionalism at the fringes. In: *Research Handbook on the Politics of Constitutional Law*. Edward Elgar Publishing, 2023. p. 128-142. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781839101649.00015>
- Zanetti, A. (2021). Locus standi and de facto entities The right to justice in the "self-proclaimed" authorities of the post-soviet area. URL: <http://dspace.unive.it/handle/10579/19392>
- Асланов, С. (2015). Невизнані квазідержавні утворення як фактор етнополітичної нестабільності в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*, 1, 207-216. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DB-

N=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzpiend_2015_1_22.pdf

Авер'янова, Н., Воропаєва, Т. (2020). Нівеляція сепесіоністських рухів та десепаратизація українського соціуму. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічних студій*, 29, 19-26. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.29.2>

Баладська, О. (2017). Сепесіоністські конфлікти на пострадянському просторі: чинники та наслідки. *Evropský politický a právní diskurz*, 4, 52-58. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/evrpol_2017_4_4_9.pdf

Каленіченко, О. (2019). Терористичні утворення як виклик XXI століття: досвід боротьби України та Сирії. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічних студій*, 24, 216-217. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/24_2019/24_2019.pdf#page=216

Лозовий, В. (2017). Гуманітарна політика квазідержавних утворень "ДНР" та "ЛНР". *Освіта, наука і культура на Поділлі*, 24. URL: <http://health-man.com.ua/index.php/2309-8384/article/view/161049/160229>

Пікуля, Т. О. (2023). Трансформація державного суверенітету України в умовах збройної агресії Російської Федерації. *Київський часопис права*, 3, 27-32. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.3.4>

Різнюк, Д. (2024). Адаптація методології дослідження ресурсного потенціалу економіки до умов воєнного стану. *Інвестиції: практика та досвід*, 7, 138-143. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.7.138>

Ястребова, В. (2023). Інспіровано-зовнішній сепаратизм як інструмент створення квазідержавних утворень в країнах пострадянського простору. *Актуальні проблеми філософії та соціології*, 110. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v044.2023.18>

References

Bakhturidze Z. (2023). Russia's Policy Towards the Unrecognized/Partially Recognized Post-Soviet States. *The Routledge Handbook of Russian International Relations Studies*. Routledge, 342-355. Retrieved from: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003257264-26/russia-policy-towards-unrecognized-partially-recognized-post-soviet-states-zeynab-bakhturidze>

Bourdais Park J., Adibayeva A., & Saari D. (2023). De-Sovietization, State-Building, and Re-Regionalization. *Politics of Regionalism in Central Asia: Multilateralism, Institutions, and Local Perception*. Springer Nature Singapore, 43-81. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-99-4079-0_2

Gridina I., & Frotveit M. (2020). The Problem of the Unrecognized States of the Post-Soviet Space in the Politics of the Russian Federation. *East European Historical Bulletin*, 16, pp. 229-238. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.16.210883>

Kazantsev A. A., et al. (2020). Russia's policy in the "frozen conflicts" of the post-Soviet space: from ethno-politics to geopolitics. *Caucasus Survey*, 8(2), 142-162. Retrieved from: https://brill.com/view/journals/casu/8/2/article-p142_2.xml

Kaszuba M., & Stempień M. S. (2022). Terrorism in Post-Soviet Space. Comparative Analysis of the Phenomenon in the Former Soviet Republics after 2014. *East European Review/Przegląd Wschodnioeuropejski*, 13(1). Retrieved from: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1051203>

Kolosov V., & Zotova M. (2021). "De-facto borders" as a mirror of sovereignty. The case of the post-Soviet non-Recognized States. *Historical Social Research/Historische Sozialforschung*, 46(3), pp. 178-207. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/27075122>

Miarka A. (2023). De Facto States in the Post-Soviet Area: Mechanisms of Formation, Operation and Survival. *Taylor & Francis*. Retrieved from: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003342168/de-facto-states-post-soviet-area-agnieszka-miarka>

Miarka A. A. (2020). Para-states as an instrument for strengthening Russia's position-the case of Transnistria. *Journal of Strategic Security*, 13(2), pp. 1-18. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/26918082>

Mickonytė A., & Harzl, Benedikt, C. (2023). Unrecognised entities: politics of constitutionalism at the fringes. *Research Handbook on the Politics of Constitutional Law*, Edward Elgar Publishing, pp. 128-142. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781839101649.00015>

Zanetti A. (2021). Locus standi and de facto entities The right to justice in the "self-proclaimed" authorities of the post-soviet area. Retrieved from: <http://dspace.unive.it/handle/10579/19392>

Aslanov S. (2015). Nevyznani kvaziderzhavni utvorennia yak faktor etnopolitychnoi nestabilnosti v Ukraini [Unrecognized quasi-state formations as a factor of ethno-political instability in Ukraine]. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy – Scientific Notes of the Institute of Political and Ethnonational Studies of I.F. Kuras of the NAS of Ukraine*, 1, 207-216. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzpiend_2015_1_22.pdf

- Averyanova N., & Voropaeva T. (2020). Niveliaziiia secesionistskykh rukhiv ta desepartyzatsiia ukrainskoho sotsiumu [Neutralization of secessionist movements and deseperatization of Ukrainian society]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya filosofsko-politolozhichnykh studii – Bulletin of Lviv University. Series of Philosophical and Political Studies*, 29, 19-26. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.29.2>
- Baladska O. (2017). Secesionistski konflikty na postradianskomu prostori: chynnyky ta naslidky [Secessionist conflicts in the post-Soviet space: factors and consequences]. *Evropsky politychnyi a pravnyi dyskurs – European Political and Legal Discourse*, 4, pp. 52-58. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/evrpol_2017_4_4_9.pdf
- Kalenichenko O. (2019). Terorystychni utvorennia yak vykyk XXI stolittia: dosvid borotby Ukrainy ta Syrii [Terrorist formations as a challenge of the 21st century: the experience of the fight between Ukraine and Syria]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya filosofsko-politolozhichnykh studii – Bulletin of Lviv University. Series of Philosophical and Political Studies*, 24, 216-217. Retrieved from: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/24_2019/24_2019.pdf#page=216
- Lozovyi V. (2017). Humanitarna polityka kvaziderzhavnykh utvoren "DNR" ta "LNR" [Humanitarian policy of the quasi-state formations "DNR" and "LNR"]. *Osvita, nauka i kultura na Podilli – Education, Science and Culture in Podillya*, 24. Retrieved from: <http://health-man.com.ua/index.php/2309-8384/article/view/161049/160229>
- Pikulia T. O. (2023). Transformatsiia derzhavnoho suverenitetu Ukrainy v umovakh zbroinoi ahresii Rossiiskoi Federatsii [Transformation of Ukraine's state sovereignty in the context of armed aggression by the Russian Federation]. *Kyivskyi chasopys prava – Kyiv Law Journal*, 3, pp. 27-32. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.3.4>
- Riznyk D. (2024). Adaptatsiia metodolohii doslidzhennia resursnoho potentsialu ekonomiky do umov voiennoho stanu [Adaptation of the research methodology for the resource potential of the economy under martial law conditions]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: Practice and Experience*, 7, pp. 138-143. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.7.138>
- Yastrebova V. (2023). Inspiruvano-zovnishnii separatysm yak instrument stvorennia kvaziderzhavnykh utvoren v krainakh postradianskoho prostoru [Externally inspired separatism as a tool for creating quasi-state formations in post-Soviet countries]. *Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii – Current Issues of Philosophy and Sociology*, 110. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v044.2023>

Анотація

Ястребова В. А. Фінансово-економічні системи квазідержавних утворень на пострадянському просторі. – Стаття.

Актуальність дослідження зумовлена нестабільною економічною ситуацією у квазідержавних утвореннях на пострадянському просторі, що мають значний вплив на регіональну економіку та міжнародну фінансову стабільність. З наукової точки зору, дослідження фінансово-економічних систем квазідержавних утворень також допомагає зрозуміти еволюцію квазідержавних форм та їхню здатність функціонувати в умовах міжнародного політичного та економічного тиску. Метою дослідження є проведення комплексного аналізу фінансово-економічних систем таких утворень з метою виявлення основних проблем, які виникають у процесі їхнього функціонування, а також визначення перспективних шляхів їх інтеграції або ізоляції в міжнародному економічному просторі. Методологічна база дослідження включає методи порівняльного аналізу та системного підходу, що дозволяють оцінити правові та економічні умови функціонування квазідержавних утворень. У ході дослідження виявлено, що ці утворення часто функціонують у контексті нестабільного правового поля та відсутності міжнародного визнання, що зумовлює вразливість їхніх економік до зовнішніх впливів та примушує використовувати нелегальні економічні канали. Встановлено, що така діяльність квазідержавних утворень негативно впливає на регіональну економіку, створюючи значні ризики для міжнародної безпеки. Рекомендовано поступово легітимізувати фінансові структури таких утворень і включати їх до міжнародних економічних процесів, з одночасним запровадженням стратегії ефективної ізоляції для тих утворень, які сприяють дестабілізації міжнародного порядку. Перспективи подальших досліджень полягають у детальному вивченні механізмів функціонування економічних систем квазідержавних утворень, а також у розробці ефективних стратегій їхньої інтеграції або ізоляції для забезпечення міжнародної фінансової та економічної стабільності. Важливо також дослідити потенційні механізми міжнародного співробітництва, які можуть сприяти стабілізації економічних процесів у квазідержавних утвореннях. Подальші дослідження можуть також стосуватись впливу міжнародних санкцій на економічну стійкість цих утворень.

Ключові слова: квазідержавні утворення, фінансово-економічні системи, пострадянський простір, міжнародна фінансова стабільність, економічна інтеграція, міжнародна безпека.

Summary

Iastrebova V. A. Financial-economic systems of quasi-state entities in the post-Soviet space. – Article.

The relevance of this study is driven by the unstable economic situation in quasi-state entities within the post-Soviet space, which significantly impacts regional economies and international financial stability. From a scientific perspective, the study of financial and economic systems of quasi-state entities also helps to understand the evolution of quasi-state forms and their ability to function under conditions of international political and economic pressure. The purpose of this research is to conduct a comprehensive analysis of the financial and economic systems of such entities, identifying key challenges in their functioning and exploring potential pathways for their integration or isolation within the international economic framework. The methodological foundation of the study includes comparative analysis and a systematic approach, enabling the assessment of legal and economic conditions under which these quasi-state entities operate. The research reveals that these entities often function within unstable legal frameworks and lack international recognition, rendering their economies vulnerable to external influences and forcing them to resort to illegal economic channels. It was found that the activities of quasi-state entities adversely affect regional economies, creating significant risks for international security. The study recommends gradually legitimizing the financial structures of such entities and integrating them into international economic processes, while simultaneously implementing effective isolation strategies for those entities that contribute to the destabilization of the international order. Future research should focus on a detailed examination of the mechanisms underlying the functioning of the economic systems within these quasi-state entities, as well as the development of effective strategies for their integration or isolation to ensure international financial and economic stability. It is also essential to explore potential mechanisms of international cooperation that could contribute to stabilizing economic processes within quasi-state entities. Further research should examine the impact of international sanctions on the economic resilience of these entities.

Key words: quasi-state entities, financial and economic systems, post-Soviet space, international financial stability, economic integration, international security.